

Lasten vaalit

Kuinka tämä edistää lapsen osallisuutta?

Kuulluksi tuleminen on osallisuuden toteutumisen edellytys. Lasten vaalit on tapa tuottaa suurellekin joukolle lapsia kuulluksi tulemisen kokemus ryhmänä.

Miksi tämä on tärkeää?

Lasten vaaleissa jokaisella lapsella on mahdollisuus kertoa mielipiteensä asiasta, joka häntä koskettaa. Äänestyksessä lapset saavat kokemuksen demokraattisesta päätöksenteosta. Yhteinen kokemus äänestämisestä sitouttaa lapsia lopputulokseen.

Kuinka toimitaan?

Lasten vaalit on tapa saada kattava käsitys lasten mielipiteestä ryhmänä. Äänestettävän asian tulee koskettaa kaikkia lapsia. Lasten vaalit voidaan toteuttaa esimerkiksi pienessä ryhmässä, tai vaikka koko kunnan laajuisesti. Käytämme tässä esimerkkinä lasten vaaleja, joissa äänestettiin lasten omaa unelmien toritapahtumaa. Seuraavassa on esitetty lasten vaalien järjestämisen prosessi.

1. Mistä asiasta äänestetään?

2. Unelmatyöskentely äänestettävien vaihtoehtojen kartoittamiseksi

3. Aikuiset auttavat lapsia äänestämässä

4. Lasten vaalipäivä

5. Tulosten julkistaminen

6. Mitä vaalien jälkeen?

1. Mistä asiasta äänestetään?

Äänestettävän asian tulee koskettaa kaikkia lapsia. Äänestettävä asia voi olla aikuisten määrittelemä lapsia koskeva asia, johon tarvitaan lasten mielipide (esimerkiksi rakennetaanko leikkipuistoon kiipeilyteline vai hämähäkikeinu). Äänestettävä asia voi olla myös lasten ideoima, esimerkiksi tapahtuman teema.

Kunnassa haluttiin luoda lasten unelmien toritapahtuma. Tämä haluttiin lasten vaalien aiheeksi.

2. Unelmatyöskentely äänestettävien vaihtoehtojen kartoittamiseksi

Äänestettäviä vaihtoehtoja voidaan hahmottaa lasten kanssa unelmatyöskentelyn avulla. Unelmatyöskentelyssä lapset luovat esimerkiksi piirtämällä oman unelmien tapahtuma. Aikuiset hahmottelevat piirustuksista äänestettävät vaihtoehdot piirustusten pohjalta ja ne esitetään lapsille ennen vaaleja.

Kunnassa järjestettiin kaikille kouluille piirustustempaus aiheesta lasten unelmien toritapahtuma. Kuvat toimitettiin järjestävälle taholle, ja niistä poimittiin kolme yleisimmin esiintynyttä teemaa äänestettäväksi (eläinteema, esiintyjäteema ja hyppimisteema). Äänestettävät vaihtoehdot tuotiin lasten tietoon koulujen kautta videon ja paperisen mainoksen muodossa.

Toimivaksi todettu vinkki

Lasten unelmatyöskentelyä piirustusten avulla voidaan käyttää myös esimerkiksi lapsi- ja perhetoiminnan sisällön suunnittelun apuvälineenä. Esimerkkiaiheena voi olla: piirrä mitä kivaa haluaisit tehdä perheesi kanssa.

3. Aikuiset auttavat lapsia äänestämisessä

Äänestyspisteellä vapaaehtoiset vaalivirkailijat ohjaavat lapsia äänestämisessä ja toimivat ääntenlaskijoina. Jos lasten vaalit toteutetaan useammalla äänestyspisteellä, tarvitaan riittävästi vapaaehtoisia aikuisia kaikille äänestyspisteille. Vapaaehtoisille aikuisille on hyvä järjestää yhteinen tapaaminen ennen vaaleja esim. etäyhteyksin. Käydään äänestyksen käytännön asioita läpi, sekä aikuisen rooli lapsen osallisuuden mahdollistajana.

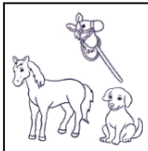

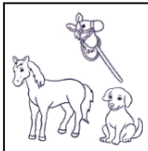

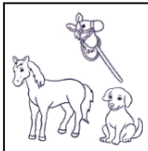

Kaikille vapaaehtoisille pidettiin etätapaaminen, jossa käytiin läpi äänestyspisteille tulevat tarvikkeet, kuinka vapaaehtoiset toimivat lasten kanssa, ja kuinka ääntenlasku toteutetaan. Sovittiin yhteisen Whatsapp-ryhmän perustamisesta vaalipäivää varten.

4. Lasten vaalipäivä

Lasten vaalit järjestetään samanlaisella arvokkuudella kuin aikuisten vaalit. Lasten vaalit voidaan järjestää esimerkiksi aikuisten vaalien yhteydessä, samoilla äänestyspaikoilla mutta eri tilassa.

Äänestyspaikalla vapaaehtoiset vaalivirkailijat ohjaavat lapsia äänestämässä. Äänestysohjeet kannattaa laittaa näkyville myös vaalipaikalla, jotta vanhemmat voivat olla lastensa apuna tarvittaessa.

Lapsen tullessa äänestämään vapaaehtoinen kirjaa ylös lapsen etunimen ja iän. Lapselle annetaan äänestyslippu, johon on kuvitettu äänestettävät vaihtoehdot. Lapsi menee äänestyskoppiin, jossa hän rastittaa haluamansa vaihtoehdon. Lapsi tuo lipun taitettuna vaalivirkailijalle, joka leimaa lipun. Lapsi saa itse tiputtaa äänestyslipun vaaliurnaun. Kiitokseksi äänestämisestä lapsi saa esim. tarran.

	<p>Laita rasti sen tapahtuman kohdalle, jota haluat äänestää.</p> <table><tr><td></td><td>Lapset tahtoo eläimiä</td><td>☐</td></tr><tr><td></td><td>Lapset tahtoo esiintyjä</td><td>☐</td></tr><tr><td></td><td>Lapset tahtoo hyppiä ja pomppia</td><td>☐</td></tr></table>		Lapset tahtoo eläimiä	☐		Lapset tahtoo esiintyjä	☐		Lapset tahtoo hyppiä ja pomppia	☐
	Lapset tahtoo eläimiä	☐								
	Lapset tahtoo esiintyjä	☐								
	Lapset tahtoo hyppiä ja pomppia	☐								

Esimerkkinä unelmien toritapahtumäänestyksessä käytetty äänestyslippu. Vaaliurnana toimi tuunattu pahvilaatikko.

Kun äänestysaika loppuu, vapaaehtoiset laskevat äänet äänestyspaikoilla. Äänet raportoidaan esim. viestillä tai puhelimitse järjestävälle taholle, joka laskee kokonaistuloksen kaikilta äänestyspisteiltä.

5. Tulosten julkistaminen

Vaalien tulos julkistetaan ennakkoon sovitulla ja ilmoitetulla tavalla. Julkistamiseen on hyvä ottaa mukaan lapsia. Tulosten tulisi saavuttaa kaikki vaaleissa äänestäneet lapset.

Unelmien toritapahtuman äänestyksen tulos julkaistiin erillisessä tapahtumassa, johon oli kutsuttu kunnan johtohenkilöitä ja lehdistö. Tuloksen julkistivat lapset. Tapahtuma julkaistiin suorana Facebook live -lähetyksenä, joka jäi myös tallenteeksi. Lisäksi vaalitulos julkaistiin kunnan omissa viestintäkanavissa, sekä lähetettiin Wilma-viestinä kaikille kunnan koululaisille.

6. Mitä vaalien jälkeen?

Vaalien jälkeen kootaan lapsista työryhmä varmistamaan äänestystuloksen oikeanlainen toteutuminen. Työryhmän vetäjänä toimii toteuttavan tahon aikuinen.

Unelmien toritapahtuman suunnitteluun haettiin kunnan viestintäkanavien kautta vapaaehtoisia lapsia. Lapset suunnittelivat tapahtuman alkuperäisten piirustustempauksen piirustusten avulla.

Heillä oli tiedossa käytettävissä oleva budjetti, jonka mukaan he aikuisen avustuksella suunnittelivat toritapahtumaan tulevat elementit.

Toimivaksi todettu vinkki

Useammalla äänestyspisteellä tapahtuvien lasten vaalien suunnittelu on hyvä aloittaa jo hyvissä ajoin ennen varsinaista vaalipäivää. Rohkea yhteistyö esimerkiksi kunnan, alueellisten järjestöjen tai yhdistysten kanssa kannattaa. Luomalla lapsille mahdollisuuden äänestää heitä koskevassa asiassa, saadaan aikaan lapsille ikimuistoisia kokemuksia.